

Прочетете внимателно текста.

Тъмни времена бяха тогава. Война след война. Диви пълчища от убийци и обирачи години наред кръстосваха цяло Българско. Не остана заможен човек между нашите люде. А беднотията води до всички злини. Дойде и безплодие по нивите и лозята – сякаш Господ заключи небесата за нас. Не се чуваше нито песен, нито сватба ставаше, нито празник се знаеше. Години наред. Малко радост имаха селяните.

Дядо хаджи Трайко току-що се бе върнал от църквата. Той седна тъжен под рядката сянка на лозата в двора. На гурбет ходи, преди да навърши още Иисусовите години.

Откъм къщи се показва най-малката му внучка – Марушка. Момиче се запъти право към него, с триножно столче под мишницата и поднос с две кафени чашки, радостно усмихнато срещу стария дядо хаджия. Някаква радост изведнаж бе озарила неговото лице. – Постой, чедо – започна старецът, – да те погледам. Та ти си пораснала! Девоичето бе пораснало незабелязано, ведно с другите деца от голямата челяд на стария хаджия. Изведнъж разцъфтя, разхубави се – изгря като хубава, светла звезда между всички люде в нашия град. Марушка не беше някаква невидана хубавица, чиято красота ослепява и покорява. Човекът не би могъл даже да каже кое беше по-хубаво у нея – дали снагата ѝ, дали очите ѝ, дали косите ѝ, или пък нейната усмивка. Всичко беше хубаво у нея, всяко нейно движение, гласът ѝ. Тя умееше да свърши най-лесно и най-добре всяка работа, да каже най-хубави думи, да укроти децата. Драгост някаква и една ободряваща миловидност се излъчваха от нея и навред около нея. Където и да отидеше, там сякаш проникваше слънчев лъч.

Всички врати бяха отворени за Марушка. Людете сами я търсеха – да я видят, да я чуят. Всички тогава, в ония тъмни години, бяха толкова жадни за една искрица светлина, за една капка радост, а Марушка дори болни от легло дигаше. Еднаж само да сложи хладна кърпа на челото, две утешителни думи да каже или само да се усмихне. Тя никога не бягаше от людете и като че ли най-добре знаеше де е мъката най-тежка и болката най-люта.

– Чудно дете – казваха старите люде. Бог ни я изпрати за утешение и радост.

Празнични дни Марушка ходеше като царица по улиците – до църквата или на гости у някоя дружка. Тя беше най-хубава от всички, макар да ходеше бедно облечена: бялата ѝ като сняг риза изпод синята салтамарка с проста, агнешка кожа я украсяваше повече от най-скъпи кафтан. Недалеч зад момичетата вървяха дружина млади момци, които бяха готови да бранят Марушка и нейните другарки от турците, минаващи през махалата. В такива дни другарките ѝ често я подпитваха:

– Марушка, кой ли ще ти бъде изгората? – Сърцето ще ми каже, сестрици – отговаряше Марушка. С добро дойде Марушка и с добро си отиде, когато се омъжи за младия овчар от съседното село – самата милост Божия бе тя за нас през ония тежки години.

(По Димитър Талев)

*салтамарка - *Остар*. Къса горна дреха, обшита с кожа.

№	Тестови задачи	Точки	
1.	<p>Отговорете с ДА или НЕ според текста.</p> <p>А. Хаджи – човекът, който ходи до гроба Господен. ДА/НЕ</p> <p>Б. Дядо хаджи Трайко ходи до гроба Господен на 40-годишна възраст. ДА/НЕ</p> <p>В. Марушка беше необикновена красавица. ДА/НЕ</p> <p>Г. Марушка беше много отзивчива. ДА/НЕ</p> <p>Д. Марушка се обличаше като царица в празнични дни. ДА/НЕ</p>	L/0/1/2/3/ 4/5	L/0/1/2/3/ 4/5
2.	<p>Тълкувайте смисъла на подчертаните изрази от текста с по едно изречение или синонимен израз:</p> <p>Тъмни времена – _____</p> <p>_____</p> <p>Кръстосваха цяло Българско – _____</p> <p>_____</p> <p>Господ заключи небесата – _____</p> <p>_____</p> <p>Кой ще ти бъде изгората? - _____</p>	L/0/1/2/3/ 4	L/0/1/2/3/ 4
3.	<p>Открийте в текста и запишете към всяка от следните думи:</p> <p>А) по един антоним</p> <p>беден – _____</p> <p>отвори – _____</p> <p>делник – _____</p> <p>явно – _____</p> <p>омраза – _____</p> <p>Б) по един синоним</p> <p>грабител – _____</p> <p>богат – _____</p> <p>ненавист – _____</p> <p>дете – _____</p> <p>любов – _____</p>	L0\1\2\3\4 \5	L0\1\2\3\4 \5

8.	<p>Назовете и запишете 4 названия на българско национално мъжко и женско облекло.</p> <hr/> <hr/>	L/0/1/2/3/4	L0/1/2/3/4
9.	<p>Коментирайте с 2-3 изречения съждението от текста: «Всички врати бяха отворени за Марушка»?</p> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/>	L/0/1 L/0/1 L/0/1	L/0/1 L/0/1 L/0/1
10.	<p>Характеризирайте Марушка с 3-5 изречения, като назовете и аргументирате 3 нейни черти, проявени в текста.</p> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/>	L/0/2/3/4 L/0/1 L/0/1 L/0/1	L/0/2/3/4 L/0/1 L/0/1 L/0/1

11.	<p>Запишете в съответните редове по един пример на глаголните времена, които се срещат в текста.</p> <p>Сегашно време _____</p> <p>Минало свършено време _____</p> <p>Минало несвършено време _____</p> <p>Минало предварително време _____</p> <p>Бъдеще време _____</p> <p>Минало неопределено време _____</p>	L/0/1/2/3/ 4/5/6	L/0/1/2/3/ 4/5/6
12.	<p>Употребете и запишете думата <i>гост</i>:</p> <p>1. В съчетание с числителното 2: _____</p> <p>2. В съчетание с думата <i>няколко</i>: _____</p> <p>3. Вместо точки в следните изречения запиши дума <i>овчар</i>: Марушка посрещна _____ с голяма радост и внимание. _____ се стараяше да изрази благодарност на стопанката. Тя подаде чаша студена вода на всеки _____.</p>	L/0/1/2/3/ 4/5	L/0/1/2/3/ 4/5
13.	<p>Открийте и поправете правописните и пунктуационните грешки в текста, като го препишете.</p> <p>Сто души свадбари дойдоха от родното място на овчаря когато Марушка реши да му стани булка и целия град извървя да погледа младоженците и да ги изпрати.</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>_____</p>	L/0/1/2/3/ 4/5	L/0/1/2/3/ 4/5
14.	<p>Прочетете изречението и запишете верните твърдения от дадените в скобите:</p> <p>С добро дойде Марушка и с добро си отиде, когато се омъжи за младия овчар от съседното село – самата милост Божия бе тя за нас през ония тежки години.</p> <p>Това изречение е _____ (сложно съчинено, сложно съставно, сложно смесено) и се състои от _____ (две, три, четири, пет, шест) прости изречения.</p>	L/0/1 L/0/1	L/0/1 L/0/1

15.	<p>Трансформирайте пряката реч в косвена и запишете изречението.</p> <p>Другарките ѝ често я подпитваха:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Марушка, кой ли ще ти бъде изгората? – Сърцето ще ми каже, сестрици – отговаряше Марушка. <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/>	<p>L/0/1/2/3</p> <p>L/0/1</p> <p>L/0/1/2/3</p>	<p>L/0/1/2/3</p> <p>L/0/1</p> <p>L/0/1/2/3</p>												
16.	<p>Назовете три произведения в българската литература (и авторите им), където се описва персонаж, който се грижи за другите.</p> <table border="1" data-bbox="280 779 1193 1061"> <thead> <tr> <th data-bbox="280 779 360 853">№</th> <th data-bbox="360 779 746 853">Заглавие</th> <th data-bbox="746 779 1193 853">Автор</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td data-bbox="280 853 360 920">1</td> <td data-bbox="360 853 746 920"></td> <td data-bbox="746 853 1193 920"></td> </tr> <tr> <td data-bbox="280 920 360 987">2</td> <td data-bbox="360 920 746 987"></td> <td data-bbox="746 920 1193 987"></td> </tr> <tr> <td data-bbox="280 987 360 1061">3</td> <td data-bbox="360 987 746 1061"></td> <td data-bbox="746 987 1193 1061"></td> </tr> </tbody> </table>	№	Заглавие	Автор	1			2			3			<p>L/0/1/2/3</p> <p>L/0/1/2/3</p>	<p>L/0/1/2/3</p> <p>L/0/1/2/3</p>
№	Заглавие	Автор													
1															
2															
3															
17.	<p>Прочетете откъсите от творбата «Стани, стани, юнак балкански» на Добри Чинтулов и «На прощаване» на Христо Ботев и коментирайте с 3 - 5 изречения какво е общото в съдържанието им.</p> <p><i>Докога, братя, да се губим? Защо да не се съберем? Така ли вечно ще се трудим и в робство всинца да измрем? (Д. Чинтулов)</i></p> <p><i>«иди, майко, у дома и със сърце всичко разкажи на моите братя невръстни, да помнят те и да знаят, че и те са брат имали, но брат им падна, загина, затуй, че клетник не трая пред турци глава да скланя» (Хр. Ботев)</i></p> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/>	<p>L/0/1</p> <p>L/0/1</p> <p>L/0/1</p>	<p>L/0/1</p> <p>L/0/1</p> <p>L/0/1</p>												

